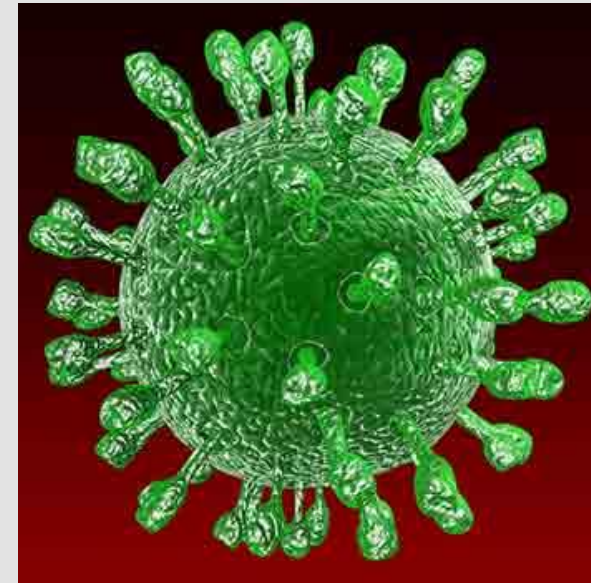

ALIMENTÁRNÍ NÁKAZY

VIROVÉ

I

MUDr. Bohdana Rezková, Ph.D.
Ústav ochrany a podpory zdraví

Základní charakteristiky

- Podobné klinické příznaky.
- Častěji než u bakteriálních nákaz je přítomno **zvracení** (postiženo je hlavně jejunum).
- Probíhají jako **akutní** onemocnění, nepřechází do chronicity nebo nosičství.
- **Nezanechávají dlouhodobou imunitu.**
- Původci - jednoduché většinou neobalené RNA viry, vysoce **odolné k vnějšímu prostředí.**

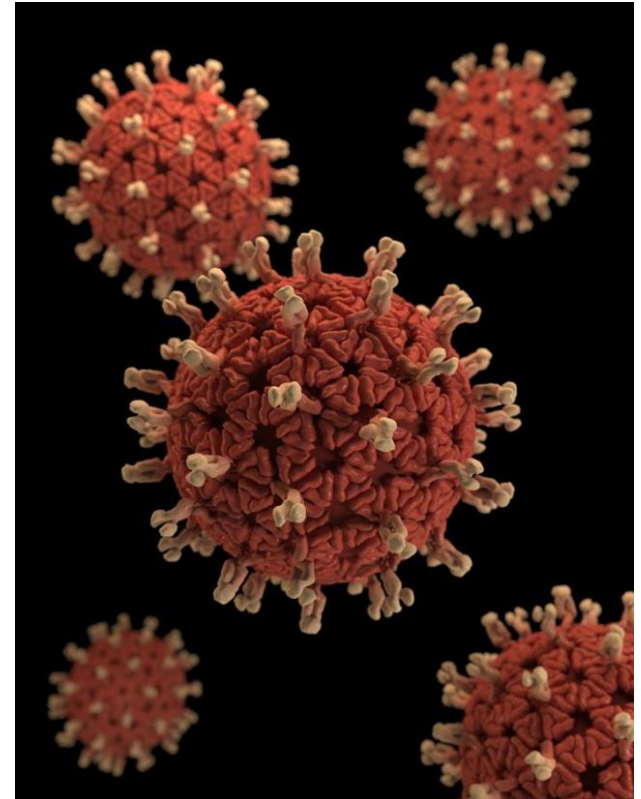
Původci

- Rotaviry
- Kaliciviry
- Astroviry
- Toroviry
- Enteroadenoviry

ROTAVIRÓZY

Původce

- Rotavirus – RNA virus neobalený.
- 7 skupin: A – G.
- U lidí nejčastěji A, B, u kterých se dále rozlišují podskupiny – sérotypy (53% onemocnění – sk. A sérotyp 1)
- Odolný vůči teplotám do 50 °C, dobře snáší zmražení.

ROTAVIRÓZY

Epidemiologie

- Rotaviry rozšířeny u ptáků i savců.
- Zvířecí druhy nejsou přenosné na lidi.
- Vyvolávají průjmová onemocnění, zvláště u mláďat.
- Nejčastější průjmové onemocnění u dětí do 5 let věku.
- Nejvíce ohrožené jsou děti nekojené, nedonošené, oslabené.
- Způsobují až 700 tis. úmrtí dětí, zejména v rozvojových zemích.

ROTAVIRÓZY

Epidemiologie II

- V ČR ročně 2 – 4 tis. hlášených onemocnění.
- Vykazují sezónní výskyt – v zimě a na jaře.
- Nejvíce postižené jsou děti od 4 měs. – 3 let.
- U novorozenců a kojenců do 2 měs. ve většině případů bez příznaků.
- Mohou postihnout i dospělé lidi, zejména starší nebo oslabené.
- Nejčastější nemocniční infekce u dětí!

ROTAVIRÓZY

Přenos

Velmi nízká infekční dávka – 10 rotavirových částic!

- **Fekálně – orální:** 1. Přímý (např. při ošetřování nemocného)
2. Nepřímý – kontaminovanými předměty, rukami, potravinami, vodou.
- Vzdušnou cestou?

ROTAVIRÓZY

Průběh infekce

- Inkubační doba: 24 – 72 hodin!
- 50% asymptomatický, zbytek různě intenzivní příznaky.
- **Klasické symptomy:** horečka, zvracení, vodnatý průjem.
- Rotaviry napadají epitelální buňky vrcholků klků duodena a jejuna
 - ➔ dochází k malabsorpci cukrů ➔ zvýšení osmolality ve střevě
 - ➔ dilatace střeva, urychlení peristaltiky.
- K rozvoji průjmu přispívá i virový enterotoxin – stimuluje sekreci iontů a vody do střeva.
- Nejtěžší průběh je u kojenců a batolat do 2 let.
- U 50% dětí příznaky postižení dýchacích cest – katarální příznaky.
- **Onemocnění trvá 5 – 8 dnů.**
- **Virus je poté vylučován ještě 10 dní stolicí!**

ROTAVIRÓZY

Komplikace Terapie

- **Závažná dehydratace! (izo- nebo hypernatremická), až hypovolemický šok!**
- Vzácné komplikace – aseptická meningitida, nekrotizující enterokolitida, pneumonie, Crohnova choroba, (v souvislosti s přechodnou virémií).

➔ základem terapie je:

- Včasná rehydratace (**perorální po lžičkách**, příp. u těžké dehydratace parenterální), je třeba dodat vodu i ionty – rehydratační roztoky.
- Realimentace.
- Antipyretika, střevní adsorbencia, probiotika.

ROTAVIRÓZY

Diagnostika

- Odlišení bakteriální etiologie (nejsou zimnice, CRP nízké, kultivačně žádný patogen).
- Průkaz viru ve stolici – vzorky stolice, výtěr z rektu.

ROTAVIRÓZY

Represivní opatření

- Lékař: - hlásí onemocnění na OOVZ (KHS)
 - zajistí odběr vzorků stolice a transport do laboratoře
 - zajistí základní protiepidemická opatření, poučení rodičů.
- OOVZ zajistí epidemiologické šetření a protiepidemická opatření v ohnisku nákazy.

ROTAVIRÓZY

Protiepidemická opatření v ohnisku nákazy I

- 1. Orgán ochrany veřejného zdraví provádí u všech hlášených onemocnění epidemiologické šetření v ohnisku nákazy, pátrání po zdroji nákazy a dalších kontaktech, včetně ověřování údajů, zda nemocná osoba byla v minulosti očkována proti rotavirovým infekcím.
- 2. Postup při izolaci upravuje jiný právní předpis⁴⁾.
- 3. **Dítě mladší 5 let** po prodělaném laboratorně prokázaném onemocnění vyvolaném rotaviry **je možné přijmout** do jeslí, mateřské školy, školského zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, zvláštního dětského zařízení, zařízení sociální péče a obdobných zařízení (dále jen „kolektivní zařízení“) **za předpokladu, že nemá klinické příznaky rotavirové infekce, nejdříve však za 10 dnů od začátku onemocnění.**

ROTAVIROZNY

Protiepidemická opatření v ohnisku nákazy II

- 4. Osoba vykonávající činnosti epidemiologicky závažné po prodělaném laboratorně prokázaném onemocnění vyvolaném rotaviry může tyto činnosti vykonávat za předpokladu, že nemá klinické příznaky rotavirové infekce, nejdříve však za 10 dnů od začátku onemocnění.
- 5. Lékařský dohled po dobu 3 dnů od posledního kontaktu s nemocným u dětí mladších 5 let docházejících do kolektivních zařízení a poučení jejich zákonných zástupců o nutnosti kontaktovat lékaře při vzniku příznaků onemocnění, včetně zvýšené teploty.
- 6. Zvýšený zdravotnický dozor po dobu 3 dnů od posledního kontaktu s nemocným u fyzických osob vykonávajících činnosti epidemiologicky závažné.
- 7. Při rotavirové nemocniční nákaze nebo při podezření na její výskyt osoba poskytující péči neprodleně zajistí provedení protiepidemických opatření.

ROTAVIRÓZY

Prevence

- Nespecifická: - Mytí rukou, dezinfekce povrchů, předmětů.
 - Izolační režimy v nemocnicích.
 - Bezpečnost potravin.
- Specifická: živé perorální vakcíny! (pro děti od 6.týdne do 6.měsíce)
- Např. v Rakousku, Belgii, Polsku zavedena plošná vakcinace.

